

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 03/09/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 182: Phỉ báng thì nhiều, tán thán thì ít

Chúng ta làm sai với giáo huấn của Phật, của Thánh Hiền chính là chúng ta đang phỉ báng Phật, phỉ báng Thánh Hiền rồi. Người khác nhìn vào sẽ nói rằng: “*Người học Phật, học Thánh Hiền mà như thế ư?*” Vậy thì chúng ta đã vô tình phạm phải sai lầm. Nếu chúng ta làm tốt thì người ta sẽ nói rằng: “*Ồ, người học Phật như vậy đấy!*” và họ sẽ khởi tâm kính trọng.

Hằng ngày, chúng ta chứng kiến rất nhiều người gieo điều phải quấy, tốt xấu cho một ai đó, khiến người ta hiểu lầm về một người nào đó, mất tín tâm về một người nào đó. Hòa Thượng kể rằng Ngài đã từng thân cận ba vị lão sư, khi Ngài thân cận ai, Ngài cũng nghe thấy nhiều người nói những lời phải quấy tốt xấu, phần nhiều là chỉ chê, không khen. Hòa Thượng khẳng định là nếu Ngài không có định tâm, Ngài nghe theo lời của họ, thì chắc là Ngài sẽ không có lợi ích khi thân cận ba vị thầy này.

Thậm chí giáo sư Phương Đông Mỹ còn bị người ta nói rằng thầy bỏ vợ và đi lấy vợ khác mà không cần biết hoàn cảnh của thầy thế nào. Đến Đại sư Chương Gia cũng bị người xuất gia nói xấu. Hòa Thượng khẳng định là Ngài đều không nghe những lời nói xấu này. Khi Hòa Thượng đến Đài Trung thân cận lão sư Lý, có rất nhiều người không phải người ngoài tỉnh mà là người ngay địa phương nói xấu Lão sư. Nói tóm lại, họ nói xấu nhưng thực tế họ không có chút thời gian gần gũi, tìm hiểu các vị thầy.

Cho nên chúng ta phải cẩn trọng phạm phải sai lầm phỉ báng người khác. Điều chúng ta nghe, chúng ta thấy còn chưa chắc đã đúng hướng hồ những điều chúng ta không nghe, không thấy mà chỉ toàn là sự áp đặt của chúng ta, thì sự phỉ báng đó rất nặng. Mọi người thử nghĩ xem, 10 năm trước, có người đi lạy những người khác để nói với họ rằng đừng gần gũi tôi, đừng mời tôi giảng pháp, cản trở đừng để tôi mở trường Đệ Tử Quy. Họ dùng thân thể tu hành nhiều năm của bản thân để tích cực làm việc này. Nếu thời gian đó mà họ cản trở thành công thì mọi người nghĩ sao?

Họ còn họp bàn với nhau và viết thư nhắc nhở tôi là hãy “*Nghe khen sợ, nghe lỗi vui*”. Họ còn đem việc gia đình tôi ra phơi bày. Chúng ta thấy trong một nhà, không phải một người tu thì tất cả người trong nhà đều tu đâu! Thích Ca Mâu Ni Phật thành Phật cũng không thể cứu giúp được dòng họ Thích. Trong Nhi đồng học Phật có nói rằng các vương tử ở trong thành Ca Tỳ La Vệ có đời sống hoang đường. Tôi vô cùng ngạc nhiên khi phiên dịch đến đây. Thời điểm đó, họ là quốc gia giàu mạnh nhất nên họ

có lối sống hoang đường và chính vì sự hoang đường đó mà dòng họ Thích bị tàn sát. Chẳng lẽ chúng ta trách Phật rằng Thích Ca Mâu Ni Phật vì sao không độ được các thân thích của Ngài hay sao? Đề Bà Đạt Đa là họ hàng gần với Phật mà ngày ngày tìm cách để hại Phật.

Bản thân tôi từng nói với mọi người rằng tôi là tôi và bất cứ sự việc gì liên quan đến tôi thì phải hỏi tôi, còn nếu không hỏi tôi thì đó là cảm tình dụng sự. Việc cảm tình dụng sự thì tự làm tự chịu. Cảm tình dụng sự là việc rất phiền phức và tôi phải đi sửa chữa lại những thứ cảm tình dụng sự này mất rất nhiều thời gian. Người vướng vào cảm tình dụng sự thường vẫn tưởng rằng chính mình là người tốt.

Hòa Thượng nói: *“Ở thế gian này, con người không nhận biết được tốt xấu, thiện ác nên đã làm ra những việc hủy báng nhiều không tính kể. Nơi nào cũng đều có! Người nói xấu, hủy báng tiên sinh Phương Đông Mỹ đều là người đồng hương của thầy, họ chưa từng gần gũi với thầy, không gần gũi với thầy thì làm sao biết đức hạnh, đời sống nội tâm của thầy. Họ chỉ nghe hời hợt, nghe truyền miệng rồi thêm thắt. Cách nói như vậy không hề có trách nhiệm! Họ cứ tưởng rằng nói như vậy không gánh trách nhiệm gì nhưng không ngờ rằng họ đã tạo nên khẩu nghiệp rất nặng. Khi tôi đến Đài Trung thân cận với Lão sư Lý, tôi nghe được sự phỉ báng về Ngài rất nhiều. Đến Đại sư Chương Gia, người phê bình Ngài cũng không ít, ngay đến người ở trong giáo nội cũng phê bình.*

“Tôi hiểu rất rõ rằng những người phỉ báng đều là những người không thân cận, không gần gũi các Ngài, cho nên sự phê bình của họ đều là nghe từ lời truyền miệng, đều là những lời không chân thật, vậy thì chúng ta có nên nghe không? Nếu bạn nói ra lời hủy báng đối với người tốt, đối với một vị thiện tri thức nào đó thì họ không hề có một chút tổn thất nào.

“Vậy, tội này từ đâu mà kết thành? Sự hủy báng của bạn đã khiến rất nhiều người hiểu lầm đối với thiện tri thức này, thế là, bạn đã dẫn dắt sai họ và họ sẽ không dám gần gũi vị thiện tri thức đó, họ không có cơ hội để học tập. Bạn đã đem cơ hội tốt trong một đời của họ bị lỡ qua. Phạm phải lỗi này chính là phá hoại pháp thân huệ mạng của người khác! Bạn phải nên biết sức ảnh hưởng của lời nói là rất lớn. Nếu độ sức lan tỏa rộng tức là nhiều người bị ảnh hưởng thì từ đó mà tính ra tội của bạn.”

Nghe không chính xác đến khi nói thì thêm thắt. Vì sao phải thêm thắt? Vì họ muốn câu chuyện thêm chất thuyết phục. Ở trong nhà là con muỗi nhưng khi ra đường con muỗi đã thành con gà mái. Lão Cư sĩ Lý Bình Nam là người tu hành cương trực, tu hành nghiêm túc, vì điều này mà cũng có nhiều người không ưa Ngài. Đại sư Chương Gia cũng gặp phải nhiều người nói xấu. Thế mới biết nơi nơi chúng ta nghe chỉ trích nhiều hơn là tán thành. Là người học trò, trước những lời dạy dỗ thậm chí quát mắng chỉ trích của thầy, chúng ta phải luôn nhớ rằng thế gian có câu: *“Yêu cho roi cho vọt,*

ghét cho ngọt cho bùi”, vậy người làm học trò thấy thầy của mình không nhắc đến nữa là hiểu bản thân mình như thế nào rồi?

Trước đây có người chia sẻ suy nghĩ của họ với tôi rằng, lúc đầu, thấy tôi là người tu Tịnh Độ thì giảng Tịnh Độ là quá tốt rồi. Một thời gian thì họ thấy tôi khuyến khích mọi người làm giáo dục, lúc đầu người này cho rằng tôi xen tạp nhưng sau hiểu ra, đã vô cùng cảm kích. Sau đó, họ lại thấy tôi lại đi làm rau, làm đậu tắng cho mọi người và cuối cùng người này cũng hiểu ra rằng đây là cách làm phương tiện, khéo léo giúp đỡ chúng sanh. Khi người ta chưa học Phật, chưa hiểu về Phật pháp thì chúng ta tặng quà cho họ, họ sẽ vui. Từ tâm vui vẻ ấy họ cũng muốn tìm hiểu xem chúng ta là ai, hiểu ra rồi thì họ sẽ học Phật theo.

Khi chúng ta thân cận với một vị thầy, chúng ta không quán sát hành nghi cả đời của vị thầy đó như thế nào mà vừa nghe người khác nói về thầy thì liền tin theo ngay. Như vậy là sai rồi! Có người nói rằng: *“Con nghe người ta nói là thầy ngạo mạn lắm!”* Có lẽ vì tôi đa phần luôn từ chối mọi sự cúng dường, thậm chí tôi đi dự pháp hội, người ta cho ba bốn túi quà to, tôi cũng không nhận, tôi nói: *“Tôi chỉ cho chứ không nhận”*. Chắc là vì hành động này mà họ cho rằng tôi ngạo mạn.

Thế gian thật khó! Chúng ta cho nhiều, họ cũng đặt câu hỏi vì sao tôi cho nhiều và họ còn tìm hiểu làm sao tôi có tiền. Đến mức, họ tự nghĩ ra rằng tôi nhận tiền từ lượng truy cập trên Youtube trong khi tôi chẳng có Facebook, Zalo vv... Thậm chí cả tháng nay chưa ai gọi cho tôi! Những người đi ăn với tôi, tôi trả tiền, tôi không để họ trả tiền. Họ thấy lạ. Việc trả tiền là việc xưa nay rồi, nên họ thấy thầy trả tiền thì đoán chắc thầy phải giàu lắm.

Chúng ta nghe được thông tin gì thì thường phải quán sát lý sự, nhân quả. Nhân tốt thì nhất định có quả tốt. Lễ tri ân Cha Mẹ mà chúng ta tổ chức còn bị người ta mắng rằng: *“Sao mấy người họ diễn hay vậy?”* Người nói này đã niệm Phật trên 10 năm, nghe pháp của Hòa Thượng đã lâu nhưng sau đó họ bỏ pháp tu, không nghe pháp, không niệm Phật. Qua đây chúng ta hiểu được tâm cảnh của họ. Họ chưa bao giờ quỳ dưới chân cha mẹ, nghe cảm xúc từ sự chân thành, hiểu tâm của mình dâng khởi nên họ mới nói như vậy. Họ chưa bước vào hoàn cảnh thực tế nên không có cảm xúc. Nếu người nào chưa có cảm xúc này thì 28/9 tới đây, hãy về Đà Nẵng dự lễ tri ân.

Cho nên chúng ta phải hiểu được rằng Thích Ca Mâu Ni Phật cũng bị người ta chê bai, Khổng Lão Phu Tử cũng bị dèm chê. Muốn gần gũi một thiện tri thức, chúng ta phải xem xem thiện tri thức đó có tu có học không? Có tu đúng chánh pháp không? Đúng chánh pháp là như thế nào? Là người biết xa lìa danh vọng lợi dưỡng, ngũ dục lục trần, tự tư tự lợi, tham sân si mạn. Nếu thiện tri thức khuyên người khác bố thí thì chúng ta phải quan sát xem vị này có bố thí không? Quốc gia chúng ta tiến hành đại bố thí cho toàn bộ dân chúng mỗi người 100.000 đồng thì tôi cũng phải ngay lập tức bắt chước và chuyển ngay số tiền để tặng một lò đậu cho một nơi mới. Cho nên nghe thông

tin rằng người này tốt thì liền tin là họ tốt hay nghe thông tin người đó xấu thì liền tin là họ xấu. Nghe như thế là sai rồi! Trước khi tin theo thì phải có kiểm chứng thông qua việc quan sát cách nói cách làm của họ có xa lìa danh vọng lợi dưỡng hay không?

Bản thân tôi, trong 30.000 giờ phiên dịch đĩa giảng của Hòa Thượng thì có tới 10.000 giờ tôi xem xét Hòa Thượng có nói và làm có đồng nhất hay không? Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta rằng những lời nói xấu, dèm pha thị phi phải hết sức cẩn trọng. Nếu chúng ta nghe người khác nói lại chẳng hiểu người đó như thế nào mà chỉ biết nói theo thì vô tình tạo ra khẩu nghiệp. Đáng lẽ người ta được thân cận thiện tri thức để học tập thì chúng ta lại khiến họ rời xa thiện tri thức, đánh mất cơ hội tu hành tốt hơn của họ. Cho nên khẩu nghiệp này rất nghiêm trọng!

Nếu chúng ta hủy báng một người tốt, một vị thiện tri thức thì bản thân người tốt hay vị thiện tri thức đó không hề có một chút tổn thất nào nhưng những người gần gũi và sắp gần gũi họ mới chân thật bị tổn thất. Sự hủy báng của chúng ta đã khiến rất nhiều người hiểu lầm đối với thiện tri thức này, khiến mọi người không dám gần gũi vị thiện tri thức đó. Bài học hôm trước, Hòa Thượng có dạy rằng nhân duyên tốt là vấn đề rất quan trọng. Vậy mà, chúng ta đã làm mất cơ hội của họ. Đây là tội phá hoại pháp thân huệ mạng của người khác, nặng hơn tội giết người. Tội của bạn sẽ được tính lên theo số người bị mất tín tâm đối với một vị thiện tri thức nào đó.

Cách đây hơn 10 năm về trước, khi bước vào một quán cơm chay, tôi chợt nghe thấy mấy người rất trẻ, chỉ vào hình Hòa Thượng Tịnh Không và chỉ trích Ngài. Mặc dù Hòa Thượng không hề nói nhưng họ lại trách rằng Hòa Thượng nói là có ngày tận thế. Họ đã nghe người khác nói, nghe không rõ ràng nên đã có hành động khiếm nhã với hình ảnh của Ngài, một vị tu hành. Họ đã vô tình tạo bao nhiêu tội nghiệp. Qua đây, chúng ta cùng kiểm điểm xem hành động việc làm hằng ngày của mình có vô tình phạm phải những việc làm như vậy mà chính mình không hề hay biết không?

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta thử nghĩ mà xem, chúng ta đi nói những lời thị phi, phải quấy, tốt xấu về ai đó, người đó có tổn hại gì không? Người đó không hề bị tổn hại mà người bị tổn hại là chính mình. Cho nên chính mình tự hủy hoại tâm thanh tịnh của chính mình. Người như vậy có thông minh không?”*** Nếu chúng ta giận ai thì hãy nhắc đến tên họ thì chính mình lại đau khổ trong khi người đó lại sống bình yên. Cho nên trong đối nhân xử thế tiếp vật, hành động tạo tác, chúng ta phải thận trọng đối với ba nghiệp Thân Khẩu Ý. Trên Kinh Vô Lượng Thọ, Phật dạy chúng ta việc trước tiên là ***“Khéo giữ khẩu nghiệp”*** vì rất dễ tạo nghiệp ở miệng, mở miệng là muốn nói khéo, tức là lời thù ghét.

Nếu nói lời chân thật với tâm chân thành muốn người nghe tốt hơn và cho dù người nghe có khó chịu về lời nói đó, thì đây vẫn không phải là lời nói ác khẩu. Nếu không nói lời chân thật mà nói khéo, khiến người ta không biết bản thân đang sai thì đó đã là phạm lỗi rồi. Cho nên nói lời từ ái không phải là nói lời ngon ngọt, làm mát lòng người

mà là lời nói giúp người ta tỉnh ngộ trước các sai lầm. Lời ngon ngọt, làm mát lòng người, nghe bùi tai là lời nói thêu dệt, không thật.

Cho nên Hòa Thượng nhắc chúng ta hằng ngày phạm phải việc hủy báng thì nhiều còn tán thán thì ít. Thấy ai đó làm tốt thì thường người ta không khen, còn chê là bày đặt màu mè. Nếu việc làm tốt đó được triển khai đều đặn trong một thời gian dài, trong vài chục năm thì người ta mới khen đó là thật, thậm chí, người làm việc tốt đã qua đời rồi mới được người ta trân trọng. Vậy nếu một người cả đời không có lòng tin mà chỉ đi cản trở những người làm việc tốt, thì nhân quả thuộc về ai? Đến lúc họ nhận ra rằng mình đã hiểu lầm người làm việc tốt này rồi thì đã quá muộn.

Hôm qua, các cô giáo, phụ huynh và các con học sinh đi xem phim có nội dung về thành cổ Quảng Trị, toàn bộ chi phí buổi xem phim chúng ta chi trả. Việc làm này có lẽ khiến nhiều người nghĩ rằng các Thầy cô giàu có lắm! Họ không biết rằng, nơi nơi chúng ta luôn tạo cơ hội để cúng dường. Trong sáu phép tu Lục Độ Ba La Mật của Bồ Tát đạo thì pháp tu đầu tiên là Bố Thí Ba La Mật – nghĩa là bố thí vô điều kiện. Vậy thì, chúng ta tranh thủ, nắm lấy mọi cơ hội để bố thí. Lớp học Kỹ Năng sống ở Hòa Phú được lắp đặt màn hình led to rộng như phim trường. Vào ngày Chủ Nhật các con đến học. Các con ngồi im phăng phắc, tập trung xem phim những tấm gương đức hạnh người xưa, phim lễ phép thường ngày như được ngồi trong rạp. Đây là chúng ta tạo cơ hội, hoàn cảnh để các con học cho tốt, đó cũng chính là cúng dường./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!